

FAKTOR-FAKTOR YANG MENYEBABKAN MASALAH PONTENG SEKOLAH DI SEKOLAH MENENGAH DAERAH KULAIJAYA, JOHOR

Johari Bin Hassan & Nik Selma Bt Muhammad
Fakulti Pendidikan Malaysia
Universiti Teknologi Malaysia

Abstrak: Ponteng sekolah merupakan salah satu masalah disiplin yang semakin ketara. Oleh itu kajian ini cuba melihat masalah ponteng sekolah dikalangan pelajar-pelajar tingkatan empat sekolah menengah yang terletak di daerah Kulaijaya, Johor. Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti faktor-faktor yang menyebabkan pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Seramai 120 orang pelajar tingkatan empat dan 60 orang guru di sekolah berkenaan yang terlibat dalam kajian ini. Kajian ini merupakan kajian deskriptif dengan menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian yang mengandungi tiga bahagian iaitu latar belakang responden, faktor-faktor yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah dan cara-cara untuk mengatasi masalah ponteng sekolah dikalangan pelajar. Data diperolehi dianalisis dengan menggunakan perisian '*Statistical Packages for the Social Science*' (SPSS) versi 11.5 dan diterangkan dalam bentuk peratusan, kekerapan dan min. Dapatan kajian menunjukkan faktor guru, sikap pelajar, rakan sebaya dan ibu bapa merupakan faktor-faktor yang banyak mempengaruhi pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Guru-guru berpendapat bahawa faktor sikap pelajar yang malas merupakan faktor utama yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Mereka juga menyarankan agar diadakan sesi kaunseling dan kem motivasi serta mengadakan program Ponteng Sifar sebagai cara untuk mengatasi masalah ponteng sekolah.

Abstract: Truancy among students is a major disciplinary problem. This research tries to learn the truancy problem among the form four secondary schools student at the Kulaijaya district of Johor. The objective is to determine the actual factors that influence the student who were involved in the truancy problem. There were 120 form four students and 60 teachers participated in this survey. This descriptive research used a set of questionnaires as research instrument that consist of three section namely student background, factors that contribute to truancy and how to overcome the truancy problem. The data obtained was analyzed using "*Statistically Packages for the Social Science*" (SPSS) version 11.5 and was presented in percentage, frequency and mean. The findings showed that the student's attitude, peer influence, family factors and teacher factors were the most significant factor affecting the student truancy problem. But the teachers feel that the student's lazy attitude was the main factor influencing the behavior of truancy problem. They also suggested that these students should undergo counseling session and motivational camp beside programmed like 'Zero Truancy' should organized as one of the solution to overcome the truancy problem of school.

Katakunci: factor-faktor, ponteng sekolah

Pengenalan

Ponteng merupakan satu masalah yang telah diperdebatkan sejak tahun 70-an lagi. Masalah ponteng ini dihadapi oleh semua sektor pengajian tidak kira diperingkat rendah, menengah mahupun diperingkat Institusi Pengajian Tinggi (IPT). Berdasarkan kertas kerja Pengarah Bahagian Sekolah, Kementerian Pendidikan Malaysia (Abdul Raof Husin, 1999), bilangan kes ponteng sekolah adalah kategori salah laku yang paling tinggi iaitu sebanyak 38053 kes.

Pernyataan Masalah

Masalah ponteng merupakan masalah yang sering melanda pelajar dipelbagai peringkat bermula dari sekolah rendah hinggalah ke peringkat yang paling tinggi iaitu Institusi Pengajian Tinggi (IPT). Melalui pengalaman pengkaji sendiri dalam menangani masalah ponteng sekolah dikalangan pelajar sekolah sememangnya terdapat faktor-faktor yang menyebabkan pelajar melakukan perbuatan salahlaku ponteng di sekolah samada ponteng kelas, ponteng sekolah atau ponteng menghadiri aktiviti luar bilik darjah.

Mengikut pemerhatian pengkaji terdapat banyak faktor yang menyebabkan pelajar melibatkan diri dalam gejala ponteng sekolah, diantaranya adalah disebabkan faktor sikap pelajar, rakan sebaya, ibu bapa dan guru. Selain itu faktor-faktor persekitaran sekolah, pengurusan sekolah dan prasarana sekolah juga boleh menyebabkan pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Didalam kajian ini, pengkaji hanya akan mengenalpasti sejauhmanakah faktor-faktor sikap pelajar, rakan sebaya, ibu bapa dan guru yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Disamping itu pengkaji juga akan cuba mengenalpasti faktor manakah yang lebih mendorong pelajar terlibat dalam gejala ponteng sekolah.

Kebanyakan pelajar yang terlibat dengan ponteng sekolah datangnya dari sekolah-sekolah yang terletak dipinggir-pinggir bandar. Pelajar-pelajar yang tinggal dipinggir bandar seringkali menghadapi masalah dari segi persekitaran tempat tinggal, sosioekonomi keluarga dan pergaulan antara rakan-rakan. Kebanyakan ibu bapa mereka berpendapatan rendah dan tidak dapat menyediakan perbelanjaan yang mencukupi untuk menampung bilangan anak yang ramai. Jadi untuk meringankan bebanan yang ditanggung oleh ibu bapa mereka, ada pelajar yang sanggup berhenti sekolah dan bekerja bagi mendapatkan wang untuk perbelanjaan harian mereka.

Remaja sememangnya mudah terikut dan terpengaruh dengan aktiviti-aktiviti yang tidak biasa mereka lakukan. Kebanyakan remaja mudah merasa tertekan dan terkongkong apabila mereka berada dirumah mahupun di sekolah. Bagi mengatasi masalah yang mereka hadapi, mereka lebih suka bersendirian dan mengambil keputusan untuk lari dari suasana sekolah ataupun bergiat dengan perkara-perkara yang tidak berfaedah. Selain itu ada juga pelajar yang lebih suka menghabiskan masa dengan melepak dan bergaul dengan remaja-remaja yang tidak bersekolah lagi.

Menurut Laporan Disiplin Pelajar tahun 1994, Bahagian Sekolah-Sekolah Kementerian Pendidikan Malaysia yang menunjukkan ponteng sekolah merupakan kes disiplin dengan peratusan tertinggi berbanding salahlaku yang lain. Masalah ponteng tidak boleh dipandang remeh kerana kemungkinan pelajar yang ponteng akan dipergunakan oleh anasir-anasir negatif untuk melakukan sesuatu yang membahayakan masyarakat.

Masalah ini perlulah diatasi dengan segera bagi mengelakkan daripada timbulnya pelbagai gejala buruk yang lain rentetan daripada perilaku ponteng. Bagi mengurangkan masalah ini, langkah pertama yang perlu dicari ialah punca dan faktor yang menyebabkan berlakunya masalah ponteng sekolah seterusnya mencari cara-cara untuk mengatasinya. Oleh yang demikian, kajian ini dijalankan adalah untuk mengkaji sejauhmanakah faktor-faktor yang menyebabkan pelajar ponteng sekolah dan faktor manakah yang lebih mendorong pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Faktor-faktor yang dikaji ialah faktor sikap pelajar, rakan sebaya, ibu bapa dan guru.

Objektif Kajian

Kajian ini dijalankan untuk memperolehi dapatan dalam menangani masalah ponteng sekolah. Secara khususnya objektif kajian dalam penulisan ini ialah:

- a. Untuk mengenalpasti faktor-faktor atau punca utama yang mendorong pelajar terlibat dalam gejala ponteng sekolah.
- b. Untuk mengenalpasti sejauhmana faktor sikap pelajar, rakan sebaya, ibu bapa dan guru yang mempengaruhi pelajar terlibat dalam masalah ponteng sekolah.
- c. Untuk mengenalpasti pandangan guru-guru terhadap faktor-faktor yang menyebabkan gejala ponteng di kalangan pelajar.
- d. Untuk mengenalpasti pandangan guru-guru terhadap cara-cara untuk mengatasi masalah ponteng sekolah.

Kepentingan Kajian

Persoalan terhadap salah laku ponteng ini telah banyak diperkatakan oleh pelbagai golongan sama ada ibu bapa pelajar sendiri, anggota masyarakat, anggota teknokrat, ahli akademik dan sebagainya di mesyuarat sekolah, seminar dan sebagainya. Hasil kajian ini dapat mendedahkan kepada pihak sekolah punca masalah ponteng di kalangan pelajar.

Selain itu dapatan kajian ini penting sebagai pedoman atau panduan kepada pihak sekolah, ibu bapa, guru-guru kaunselor sekolah agar memahami dan mengenalpasti apakah faktor-faktor yang menyebabkan ponteng di kalangan pelajar. Pihak-pihak yang terbabit juga dapat mencari alternatif lain di samping memikirkan langkah-langkah untuk mengatasi masalah ponteng ini.

Kejayaan dalam mencari jalan penyelesaian gejala ponteng sekolah ini, maka hasrat guru, pihak sekolah, ibu bapa serta negara untuk menghasilkan generasi unggul yang diimpikan akan terlaksana, sesuai dengan saranan kerajaan yang ingin mewujudkan masyarakat bermoral dan beretika yang mana warganegaranya kukuh dalam nilai agama dan kejiwaan dan didokong oleh tahap etika yang paling tinggi.

Metodologi

Populasi Kajian

Kajian ini melibatkan pelajar-pelajar tingkatan empat di tiga buah Sekolah Menengah Kebangsaan di daerah Kulaijaya, Johor. Untuk memudahkan kajian hanya tiga buah sekolah dari 15 buah sekolah diambil sebagai mewakili sekolah-sekolah daerah Kulaijaya, Johor. Sekolah-sekolah yang terlibat ialah SMK Kulai Besar, SMK Indahpura 1 dan SMK Indahpura 2. Seramai 606 orang pelajar tingkatan 4 yang terdapat di tiga buah sekolah berkenaan.

Sampel kajian

Menurut Mohd Najib (1999), saiz sampel adalah penting kerana ia melambangkan kekuatan keputusan kajian. Dalam kajian ini pengkaji menggunakan sampel rawak jenis kelompok dengan memilih pelajar-pelajar tingkatan empat di tiga buah Sekolah Menengah Kebangsaan di daerah Kulaijaya, Johor yang terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Seramai 120 orang pelajar dan 60 orang guru yang digunakan sebagai sampel bagi kajian ini yang dipilih secara rawak mudah dari kelompok tiga buah sekolah menengah berkenaan. Segala maklumat untuk mendapatkan populasi dan sampel bagi kajian ini dirujuk daripada Penolong Kanan Hal Ehwal Murid (HEM), guru disiplin dan juga guru kelas di sekolah-sekolah yang terlibat.

Bagi Sek.Men.Keb.Kulai Besar, bilangan tingkatan empat di sekolah berkenaan ialah 188 orang dan pengkaji telah mengambil bilangan sampel sebanyak 38 orang responden manakala bagi Sek.Men.Keb.Indahpura 1, bilangan tingkatan empat di sekolah berkenaan ialah 234 dan pengkaji telah

mengambil bilangan sampel sebanyak 47 orang serta bagi sekolah Sek.Men.Keb.Indahpura 2, bilangan tingkatan empat di sekolah berkenaan ialah 175 orang dan pengkaji mengambil sampel sebanyak 35 orang responden. Jadi bilangan sampel bagi pelajar seramai 120 orang. Bagi guru pula pengkaji telah mengambil bilangan sampel sebanyak 20 orang responden bagi setiap sekolah. Jadi bilangan keseluruhan sampel bagi guru ialah 60 orang.

Instrumen kajian

Instrumen kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah berbentuk soal selidik sebagai alat ukur bagi pengumpulan data. Soal selidik ialah satu instrumen yang lazim digunakan dalam kajian tinjauan. Ia membolehkan penyelidik dapat mengetahui sikap seseorang dalam menjawab soalan bagi memastikan keesahan soal selidik yang digunakan. Pengkaji telah memastikan soalan-soalan yang dikemukakan dapat menjelaskan faktor-faktor yang menyebabkan pelajar ponteng sekolah.

Kaedah soal selidik digunakan untuk mendapatkan maklumat lengkap daripada responden mengenai faktor-faktor yang menyebabkan gejala ponteng sekolah. Pemilihan kaedah ini adalah disebabkan ia dapat:

- Menjimatkan masa.
- Lebih mudah dan sesuai untuk responden.
- Tidak memerlukan perbelanjaan yang tinggi.
- Pengumpulan data dengan lebih cepat.
- Bilangan responden yang tidak ramai.

Soal selidik ini berupa sejenis borang yang mengandungi soalan-soalan ‘tertutup’ iaitu soalan yang telah disediakan jawapannya dan juga disertakan ‘soalan terbuka’ iaitu untuk mengetahui pandangan atau respon dari dalam pelajar. Ia dibentuk berdasarkan persoalan kajian yang ingin dihuraikan dan juga berdasarkan sorotan kajian yang telah dijalankan. Terdapat dua set soal selidik yang telah disediakan iaitu set pertama diedarkan kepada pelajar-pelajar dan set kedua diedarkan kepada guru-guru. Soal selidik bagi set pertama ini mengandungi dua bahagian iaitu bahagian A dan B serta soal selidik bagi set kedua mengandungi bahagian C sahaja.

Soal selidik bagi bahagian A dan B adalah bertujuan untuk mengetahui pandangan pelajar-pelajar ponteng terhadap faktor-faktor yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah manakala bahagian C pula adalah bertujuan untuk mengetahui pandangan guru-guru terhadap faktor-faktor yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng serta cara-cara untuk mengatasi masalah ponteng sekolah.

Bahagian A mengandungi 12 soalan yang terdiri daripada soalan-soalan yang meliputi latar belakang pelajar dan ibu bapa. Bahagian B pula mengandungi 36 soalan yang dikaji selidik berkaitan dengan faktor-faktor yang telah dikenal pasti yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah iaitu berdasarkan faktor-faktor sikap pelajar, rakan sebaya, ibu bapa dan guru. Setiap faktor mengandungi sembilan item soalan. Bahagian C pula mengandungi 15 soalan yang meliputi cara-cara untuk mengatasi masalah ponteng sekolah. Sebelum borang soal selidik ini diedarkan kepada responden, terlebih dahulu pengkaji akan memberi penerangan mengenai tujuan soal selidik ini dan cara-cara menjawab soalan yang dikemukakan. Di samping itu jaminan diberikan oleh pengkaji mengenai kerahsiaan segala maklumat yang diberikan.

Kajian rintis

Kajian rintis dijalankan sebelum set soalan diedarkan kepada responden untuk tujuan kefahaman pelajar dari segi isi kandungan dan kebolehpercayaan item soalan. Kajian rintis ini telah dijalankan ke atas 20 orang pelajar yang terlibat dengan masalah ponteng sekolah di SMK Taman Mutiara Rini dan SMK Taman Universiti 1. Kajian rintis ini juga dapat membantu penyelidik menganggar tempoh masa yang diperlukan untuk mentadbir soal selidik bagi kajian sebenar. Berikut adalah nilai alpha yang telah diperolehi hasil daripada kajian rintis yang telah dijalankan.

Keputusan

Didapati nilai min yang tertinggi ialah 3.71 iaitu faktor guru, diikuti faktor sikap pelajar dengan nilai min sebanyak 3.68 dan faktor rakan sebaya dengan nilai min sebanyak 3.53. Manakala nilai min yang terendah pula ialah 3.41 iaitu faktor ibu bapa. Di sini pengkaji dapat rumuskan bahawa faktor guru merupakan faktor utama yang menyebabkan pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah.

Guru-guru harus mencari jalan penyelesaian bagi mengelakkan gejala ponteng sekolah ini terus berleluasa. Selain itu faktor sikap pelajar juga banyak menyebabkan aktiviti ponteng sekolah ini tidak dapat diatasi. Justeru itu di harap semua pihak bekerjasama untuk mencari jalan penyelesaian bagi mengatasi seterusnya menghapuskan aktiviti ponteng sekolah ini.

Perbincangan

Faktor Sikap Pelajar

Faktor sikap pelajar merupakan salah satu faktor utama yang menyebabkan pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Melalui dapatan kajian yang telah dibuat dan telah dipamerkan pada bab 4 kajian ini menunjukkan peratusan faktor sikap pelajar agak tinggi dengan nilai min sebanyak 3.68. Pelajar-pelajar yang ponteng adalah terdiri daripada mereka yang mempunyai sikap yang negatif terhadap sekolah dan pelajaran. Mereka tidak mempunyai motivasi untuk belajar kerana menganggap belajar itu tidak penting dan mereka lebih rela tidur daripada bangun awal pagi untuk ke sekolah atau mengulangkaji pelajaran.

Punca berlakunya ponteng di kalangan pelajar sekolah mungkin kerana perasaan ingin mencuba sesuatu yang tidak pernah mereka lakukan tanpa mengira kesan baik atau buruknya daripada perbuatan tersebut. Mengikut laporan daripada guru disiplin dan juga guru kanseling, pelajar-pelajar yang ponteng adalah terdiri daripada mereka yang mempunyai personaliti tidak baik dan perbuatan mereka itu tidak dapat diterima. Daripada dapatan kajian juga menunjukkan pelajar-pelajar tidak akan hadir ke sekolah jika kerja sekolah yang diberikan oleh guru tidak dapat disiapkan. Ini menunjukkan mereka sememangnya tidak berminat untuk meneruskan pembelajaran mereka.

Dikalangan pelajar-pelajar ponteng ini masih tidak faham akan objektif mereka pergi ke sekolah. Mereka datang ke sekolah semata-mata untuk bersuka-suka dan menganggap tidak datang sekolah tidak akan merugikan mereka. Ini dapat dibuktikan dengan hasil dapatan daripada kajian ini menunjukkan nilai min sebanyak 3.78 yang menyatakan mereka tidak berminat untuk belajar. Jika keadaan ini berlarutan akan menjejaskan masa depan mereka untuk menjadi seorang insan yang berilmu pengetahuan serta berketrampilan.

Berdasarkan dapatan daripada kajian ini jelas menunjukkan pelajar-pelajar pergi ke sekolah bukan sebagai menunaikan tanggungjawab tetapi hanya untuk memenuhi masa lapang mereka. Sekiranya pelajar masih meneruskan sikap yang sedemikian lambat laun akan merugikan mereka. Dalam hal ini ibu bapa

serta guru hendaklah menyedarkan mereka tentang kepentingan pendidikan dalam menempuh cabaran hidup pada masa akan datang.

Faktor Rakan Sebaya

Faktor rakan sebaya merupakan faktor yang mempengaruhi gejala ponteng sekolah di kalangan pelajar-pelajar. Sesuatu perbuatan yang baru bagi seseorang pelajar biasanya mempunyai kaitan dengan perbuatan kawan yang lain. Sekiranya seseorang pelajar tidak mengikut perlakuan kawan, pelajar tersebut akan berasa bimbang dan kemungkinan tidak mendapat kawan yang ramai. Jadi menganggotai sesuatu kumpulan merupakan jalan untuk mencapai objektif pelajar tersebut.

Dapatan daripada kajian ini menunjukkan pelajar-pelajar tidak datang sekolah disebabkan ajakan kawan dan terpengaruh dengan rakan yang tidak hadir. Pendapat ini telah disokong oleh Manja Mohd Ludin (1990) dan Jaafar Abdul Rahim (1977). Pengaruh rakan sebaya pada peringkat remaja amat ketara kesannya kerana pada peringkat ini remaja cuba memilih rakan-rakan yang sehaluan dengan hobi dan minat mereka. Pergaulan pelajar dengan rakan sebaya tanpa kawalan amat berbahaya kerana boleh menyebabkan seseorang pelajar melakukan perkara-perkara yang tidak diinginkan seperti menghisap rokok, menghidu gam, mencuri dan lain-lain lagi. Keadaan akan bertambah meruncing jika pelajar tersebut bergaul dengan rakan-rakan yang tidak bersekolah lagi.

Menurut Mohd Amin (1998), pelajar yang ponteng adalah mereka yang mempunyai pendirian yang lemah. Lemahnya pendirian seseorang akan menyebabkan seseorang itu mudah dipengaruhi oleh orang lain. Pada usia yang sebegini, pelajar dalam proses ingin mencari identiti diri maka mereka senang mencuba sesuatu yang baru tanpa berfikir panjang. Positif dan negatif kelakuan seseorang pelajar banyak dipengaruhi oleh rakan sebaya.

Hasil kajian yang dijalankan ini menunjukkan pengaruh rakan sebaya lebih ketara dikalangan pelajar lelaki. Kebanyakan pelajar ponteng yang dikaji adalah terdiri daripada pelajar lelaki. Menurut pendapat Bakhtiar Mansor (1977) yang menyatakan rakan sebaya boleh membawa seseorang pelajar untuk mengenal dunia kebaikan dan keburukan terutamanya pada diri sendiri. Selain itu Manja Mohd Ludin (1990) juga menyatakan rakan sebaya menjadi pendorong kepada pelajar untuk ponteng. Berlakunya keadaan sedemikian kerana rakan sebaya merupakan individu yang mudah menerima cita rasa atau pembaharuan yang dibawa oleh rakan lain.

Oleh itu pemilihan rakan sebaya yang sesuai akan dapat meningkatkan prestasi pelajar dalam pelajaran. Ia juga penting bagi mempertingkatkan mutu pencapaian pelajaran. Jadi pelajar-pelajar seharusnya bijak untuk mencari siapakah rakan-rakan yang sepatutnya dijadikan kawan sewaktu berada di sekolah kerana kawan yang baik akan sentiasa berada di sisi kita walau dalam apa pun keadaan. Sehubungan dengan itu juga perbuatan ponteng sekolah akan dapat dikurangkan.

Faktor Ibu Bapa

Dapatan kajian menunjukkan kebanyakan responden datang daripada latar belakang keluarga yang bertaraf sosioekonomi yang sederhana iaitu pendapatan antara RM 1000 hingga RM 3000 iaitu seramai 60 responden. Kebanyakan ibu bapa responden bekerja di kilang-kilang dan bekerja sebagai buruh kasar di Singapura. Dengan pendapatan yang tidak seberapa ini kemungkinan menyebabkan ibu bapa responden kurang memberi penekanan terhadap persekolahan anak-anak mereka. Mereka lebih mementingkan keperluan asas anak-anak seperti makanan, pakaian dan sebagainya.

Kajian yang dilakukan oleh Mohamad Yunus (1977) menyatakan salah satu sebab berlakunya ponteng sekolah ialah ibu bapa tidak mampu membeli perkakasan sekolah seperti buku, alat tulis dan pakaian

sekolah. Dapatan daripada analisis kajian ini mendapati pelajar-pelajar tidak datang ke sekolah sebab ibu bapa menyuruh mereka menjaga adik-adik apabila mereka keluar bekerja. Pengkaji mendapati ramai ibu responden bekerja sambil untuk membantu meringan beban keluarga. Jadi terpaksa anak-anak yang lebih dewasa membantu menjaga adik-adik di rumah. Selain itu daripada dapatan kajian ini juga menunjukkan pelajar-pelajar tidak hadir ke sekolah kerana terpaksa membantu keluarga membuat kerja-kerja harian di rumah.

Hasil dapatan ini sama dengan dapatan kajian yang dilakukan oleh Mohd Nor (1976) juga turut mendapati bahawa status sosioekonomi keluarga yang ditentukan oleh pekerjaan ibu bapa menjadi penyumbang kepada pelajar untuk melakukan salah laku ponteng sekolah. Daripada dapatan kajian ini juga mendapati ibu bapa responden tidak dapat memberikan duit poket yang mencukupi untuk berbelanja di sekolah. Mutalib (1986) menyatakan bahawa saiz keluarga ada hubungan dengan kehadiran pelajar ke sekolah. Keluarga besar didapati mengalami masalah kesulitan wang dan aspek sosiologi yang tidak teratur.

Walaupun kewangan menjadi agenda utama pada era ini, ibu bapa harus juga memikirkan tentang kehidupan harian anak-anak sama ada di rumah atau pun di sekolah. Sungguhpun demikian ibu bapa perlu memberi perhatian yang lebih kepada anak-anak yang kian meningkat remaja supaya mereka tidak terlibat dengan aktiviti-aktiviti yang tidak sihat. Sekiranya perhatian yang lebih diberikan kepada anak-anak, kemungkinan besar perbuatan ponteng sekolah tidak berlaku. Kesan daripada ponteng sekolah ini boleh membawa kepada perbuatan yang lebih teruk.

5. Faktor Guru.

Hasil daripada dapatan kajian ini menunjukkan faktor guru mempunyai nilai min yang tertinggi iaitu sebanyak 3.71. Daripada dapatan kajian menunjukkan faktor guru merupakan faktor yang utama yang menyebabkan pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah. Dapatan kajian ini menunjukkan guru-guru suka mengeluarkan kata-kata yang kesat dan kasar semasa memarahi pelajar-pelajar. Ini akan menimbulkan kebencian pelajar terhadap guru seterusnya menyebabkan mereka tidak suka untuk datang ke sekolah. Ismail Darus (1981) yang menyatakan peraturan dan disiplin yang ketat boleh mengakibatkan berlakunya ponteng. Corak kawalan yang membenarkan hukuman fizikal boleh mengakibatkan pelajar tidak suka terhadap sekolah dan seterusnya mendorong pelajar melakukan salah laku ponteng sekolah.

Guru yang mengajar dengan kaedah pengajaran yang menarik akan membuatkan pelajar sentiasa menantikan waktu pelajaran guru tersebut. Dengan itu pelajar tidak akan merasa bosan atau jemu untuk belajar, bahkan mereka akan merasakan masa pembelajaran berlalu dengan begitu cepat bagi mata pelajaran tersebut. Sebagaimana yang diperkatakan oleh Atan (1980), salah satu sifat guru yang paling penting ialah menimbulkan minat pelajar terhadap sesuatu mata pelajaran yang diajarkannya.

Seseorang guru yang baik akan sentiasa mencari jalan bagi membantu pelajar-pelajar memahami tentang isi pelajaran yang akan diajar. Guru yang dapat membuatkan pelajar-pelajar memahami apa yang diajar tidak harus memberi kerja sekolah yang terlampau banyak sehinggakan pelajar-pelajar tidak dapat menyiapkannya. Pelajar-pelajar tidak akan membuat sesuatu kerja yang mereka sendiri tidak tahu dan faham untuk melakukannya. Oleh sebab itu mereka tidak menyiapkan kerja sekolah dan seterusnya tidak akan datang ke sekolah.

Dapatan kajian ini juga menunjukkan pelajar-pelajar berasa diri mereka disisihkan oleh guru-guru apabila guru-guru mereka hanya memberi perhatian yang lebih kepada sebilangan pelajar sahaja. Guru seharusnya berusaha untuk mewujudkan hubungan yang baik dengan para pelajar tidak kira mereka pandai atau sebaliknya dan juga tidak mengamalkan sikap pilih kasih antara pelajar. Corak hubungan guru yang mesra dapat menghasilkan suasana persekolahn yang sihat. Menurut Matsumoto, S et al

(1982), perhubungan individu yang lemah diantara guru dengan pelajar merupakan salah satu sebab yang menyebabkan pelajar ponteng sekolah.

Daripada kenyataan diatas jelas menunjukkan bahawa guru merupakan orang yang terpenting dalam menghidupkan suasana pembelajaran di sekolah dan setiap pelajar hendaklah diberi perhatian sama rata tanpa memilih kasih atau memandang pada darjat serta kepintaran pelajar itu sendiri. Manja Mohd Ludin (1990) juga turut menyatakan bahawa kurang prihatin daripada guru terhadap pelajar akan menyebabkan berlakunya salah laku ponteng sekolah.

Daripada kenyataan-kenyataan diatas jelaslah menunjukkan peranan guru dalam menangani ponteng sekolah amat diperlukan. Guru merupakan model bagi pelajar-pelajar untuk meneruskan kerjaya mereka dimasa hadapan. Jadi guru-guru haruslah sentiasa menunjukkan teladan dan contoh yang baik kepada semua pelajar bagi meneruskan harapan negara untuk melahirkan insan yang cemerlang.

Cara-cara mengatasi ponteng sekolah.

Sekolah ialah tempat untuk menimba ilmu pengetahuan. Pihak sekolah perlu membuat beberapa pendekatan atau dasar yang baik dengan tujuan mengekalkan sekolah sebagai pusat ilmu yang baik. Dengan itu, pelajar-pelajar akan mempunyai minat yang tinggi terhadap pelajaran. Selain itu guru juga perlu memainkan peranan yang penting dalam merealisasikan pendidikan negara. Pelajar yang berketrampilan dan seterusnya menjadi pemimpin yang disegani dengan adanya ajaran daripada guru. Di samping mendidik untuk melahirkan manusia yang berguna, guru juga berperanan sebagai individu yang bertanggungjawab menangani masalah ponteng sekolah.

Hasil daripada dapatan kajian ini menunjukkan min keseluruhan ialah 3.78 dan npurata peratusannya ialah 78.3% menyatakan setuju. Daripada analisis setiap item pula didapati min tertinggi ialah sebanyak 4.9 iaitu guru-guru akan mengambil tindakan apabila mendapati pelajar-pelajar berada diluar sekolah. Dengan itu, pegkaji dapat rumuskan bahawa guru-guru dan pihak sekolah harus memainkan peranan yang penting dalam menangani masalah ponteng sekolah ini. Pelajar-pelajar harus diberi perhatian dan sentiasa dipantau bagi mengelakkan mereka terjebak dengan gejala ponteng sekolah.

Selain itu pihak sekolah juga boleh bekerjasama dengan Persatuan ibu bapa dan guru (PIBG) untuk menangani masalah disiplin pelajar. Perjumpaan antara guru dan ibu bapa harus dipertingkatkan. Guru-guru boleh berbincang dengan ibu bapa tentang masalah pelajar-pelajar secara terbuka. Pelajar ponteng sekolah mungkin disebabkan peraturan sekolah yang terlalu ketat. Pihak sekolah tidak boleh menghukum pelajar sesuka hati dan menyebabkan pelajar berasa takut untuk hadir ke sekolah. Selain itu pihak sekolah juga boleh melancarkan program motivasi untuk menyedarkan pelajar-pelajar tentang kesan buruk jika melakukan perbuatan negatif seperti ponteng sekolah.

Daripada dapatan analisis data di bab 4, semua guru bersetuju bahawa pelajar-pelajar harus didedahkan kepada aktiviti-aktiviti yang boleh menarik minat mereka bagi menggalakkan mereka hadir sekolah. Seharusnya pelajar-pelajar didedahkan dengan aktiviti ko-kurikulum seperti aktiviti bersukan dan kebudayaan. Ini boleh mengisi masa terluang mereka disamping menghilangkan rasa bosan terhadap pengajaran dan pembelajaran. Melalui aktiviti-aktiviti tersebut pelajar-pelajar akan dapat mengurangkan tekanan kerana sepanjang hari menghadap buku serta mengulangkaji pelajaran.

Selain itu, untuk menarik minat pelajar datang ke sekolah, pihak sekolah boleh mengubahsuai sekeliling sekolah dengan bantuan pelajar-pelajar untuk membina taman bunga atau taman rekreasi disamping mencantikkan kelas. Pihak sekolah juga boleh mengadakan pertandingan kelas cantik dengan memberi ganjaran yang sewajarnya kepada pemenang. Dengan ini diharap pelajar akan dapat melahirkan perasaan sayang kepada kelas seterusnya sekolah. Pihak sekolah juga boleh mengadakan kelas-kelas tambahan

kepada pelajar-pelajar yang tidak dapat mengikuti apa yang diajar oleh guru-guru semasa mengajar di kelas. Pelajar yang bermasalah diharap dapat berjumpa dengan guru kaunseling untuk mendapatkan bantuan dan nasihat daripada guru kaunseling.

Pihak sekolah juga boleh mewujudkan program sistem mentor atau anak angkat. Melalui sistem ini setiap pelajar diberi kawalan dan bimbingan oleh setiap guru. Setiap masalah yang dihadapi oleh pelajar boleh dibincangkan dengan guru tersebut. Dengan sistem ini, guru-guru dapat memahami perasaan pelajar dengan lebih mendalam. Sekiranya timbul masalah daripada pelajar, pihak sekolah akan berurusan dengan guru yang membimbingnya sebelum bertindak ke atas pelajar terbabit.

Disamping itu pihak sekolah juga boleh bekerjasama dengan pihak polis atau pihak penguatkuasa tempatan untuk mencegah masalah ini. Dengan bantuan pihak polis, pihak sekolah boleh bertindak terhadap pelajar-pelajar yang melepak atau merayau-rayau di luar sekolah pada waktu persekolahan.

Rumusan

Ponteng sekolah merupakan satu masalah disiplin yang semakin serius dikalangan pelajar sekolah menengah. Masalah-masalah disiplin yang lain akan timbul sekiranya masalah ponteng ini tidak dibendung dan dikawal. Hal sedemikian akan berlaku disebabkan pelajar yang ponteng akan menggunakan masa tersebut dengan melibatkan diri dalam perkara-perkara yang tidak senonoh. Mereka akan diperalatkan oleh kumpulan anasir-anasir yang jahat seperti kumpulan Mat Rempit. Apabila mereka telah terjebak dalam kumpulan ini mereka akan melibatkan diri dalam kes curi motosikal dan lumba haram. Perlaksanaan rancangan program pendidikan negara akan terganggu sekiranya masalah disiplin pelajar ini terus berlaku.

Daripada perbincangan yang telah dibuat didapati faktor sikap pelajar adalah merupakan faktor utama yang mempengaruhi pelajar terlibat dalam masalah ponteng sekolah. Daripada pandangan guru-guru dan pelajar-pelajar didapati faktor sikap pelajar mengatasi faktor-faktor lain seperti faktor guru, rakan sebaya dan ibu bapa kerana sikap pelajar yang malas, tidak menyiapkan kerja sekolah yang diberikan, bosan dengan sikap guru menunjukkan pelajar-pelajar tersebut sememangnya tidak suka untuk berada di sekolah. Mereka juga berpandangan negatif terhadap guru mereka dan mereka meletakkan kesalahan terhadap guru mereka dan menyatakan guru-guru yang menyebabkan mereka ponteng sekolah. Selain itu pelajar-pelajar juga menyatakan pengajaran guru mereka amat membosankan dan guru-guru mereka suka mengeluarkan kata-kata kasar dan kesat terhadap pelajar-pelajar.

Terdapat banyak faktor yang menyebabkan pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah diantaranya ialah faktor sikap pelajar, faktor rakan sebaya, faktor ibu bapa dan faktor guru. Faktor-faktor lain juga yang telah dikenalpasti ialah seperti faktor persekitaran sekolah, faktor pengurusan sekolah dan banyak lagi. Dapatan kajian telah menunjukkan faktor guru yang menjadi faktor utama yang menyebabkan pelajar-pelajar terlibat dengan gejala ponteng sekolah.

Sesetengah pelajar-pelajar ponteng sekolah adalah kerana terdapat guru-guru yang tidak mempunyai motivasi yang tinggi bagi mempengaruhi pelajar-pelajar untuk hadir ke sekolah. Terdapat segelintir guru yang sewenang-wenangnya mengeluarkan kata-kata kesat dan kasar terhadap pelajar-pelajar. Selain itu terdapat juga guru-guru yang suka memarahi pelajar-pelajar tanpa mengira kesalahan yang dilakukan oleh pelajar. Disebabkan dengan sikap guru yang sedemikian menyebabkan pelajar-pelajar tidak berasa selesa untuk ke sekolah.

Selain itu bebanan kerja sekolah yang banyak dan tidak termampu untuk disiapkan oleh pelajar juga boleh menyebabkan pelajar-pelajar tidak suka menghadiri diri ke sekolah. Ini ditambahkan pula dengan sikap pelajar yang sememangnya tidak suka menyiapkan kerja sekolah. Jadi perkara ini telah menjadi kebiasaan

kepada pelajar-pelajar dan seterusnya mendorong pelajar untuk tidak hadir ke sekolah. Ada juga sesetengah pelajar tidak hadir ke sekolah disebabkan mereka tidak sihat ataupun demam.

Disamping itu faktor rakan sebaya juga boleh menyebabkan pelajar tidak hadir ke sekolah. Mengikut dapatan kajian terdapat juga rakan sebaya yang mengajak pelajar-pelajar untuk sama-sama tidak hadir ke sekolah kerana hendak melepak di luar-luar sekolah dan di pusat membeli belah. Selain itu terdapat juga rakan-rakan yang memeras ugut dan membuli pelajar sewaktu berada di sekolah. Ini menyebabkan pelajar-pelajar takut untuk pergi ke sekolah.

Selain daripada faktor-faktor yang telah disebut tadi, faktor ibu bapa juga boleh menyebabkan pelajar tidak hadir ke sekolah. Daripada dapatan kajian, terdapat ibu bapa yang menyuruh anak-anak mereka membantu mereka membuat kerja-kerja di rumah dengan menjaga adik-adik dan menolong kerja-kerja rutin. Untuk menangani masalah ini pihak-pihak tertentu seperti Kementerian pendidikan, sekolah, guru-guru dan ibu bapa serta masyarakat perlu bekerjasama untuk bertindak dengan mewujudkan program-program yang terancang dan sistematik untuk mengurangkan kes ponteng sekolah ini.

Rujukan

Abd Karim Desa (1994), *“Keberkesanan Guru-guru Kemahiran Hidup Bersepadu Terhadap Pengajaran dan Pembelajaran Mata Pelajaran Kemahiran Hidup Bersepadu.”* Tesis (B.Ed.). Universiti Teknologi Malaysia.

Abdul Mutalib Osman (1986), *“Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Pelajar Sekolah Menengah Melakukan Ponteng – Satu Kajian Kes.”* Universiti Kebangsaan Malaysia: Tesis Sarjana Muda.

Abdullah Hassan dan Ainon Mohd (1997). *“Daya Pengaruh Dan Perubahan Sikap.”* Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.

Abdullah Sani Yahaya (2004). *Mengurus Disiplin Pelajar.* Pahang Darul Makmur: PTS Publications & Distributors Sdn. Bhd.

Atan Long (1982), *“Psikologi Pendidikan.”* Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.

Awang Ahmad Awang Husin (1986). *“Faktor-Faktor Yang Menyebabkan Berlakunya Ponteng Sekolah Dikalangan Para Pelajar Sekolah Menengah – Satu Kajian Kes Di Sekolah Menengah Seri Ampang, Kuala Lumpur.”* Universiti Pertanian Malaysia: Tesis Sarjana Muda.

Azhar bin Hamzah (2003), *“Faktor, Aktiviti Dan Kesan Ponteng Sekolah Terhadap Akhlak Pelajar Di Sekolah-Sekolah Menengah Daerah Tanah Merah, Kelantan.”* Universiti Teknologi Malaysia: Tesis Sarjana Muda.

Azizah Salleh (1992). *“Konsep Kendiri Remaja Nakal Yang Melanggar Disiplin Sekolah Ditinjau Dari Aspek Ponteng Sekolah.”* Universiti Teknologi Malaysia: Tesis Ma.Ed

Bakhtiar Mansor (1994). *“Ponteng, Satu Pendekatan Secara Kaunseling.”* Jurnal dalam Aminah Hj.Hashim *“Bimbingan dan Kaunseling di Malaysia”* Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka. 165 – 176.

Berita Harian, 2 April 2001, Kuala Lumpur: Malaysia.

Clifford Marcussem (1978). *“Titik-Titik Fikiran Untuk Dimenung Dalam Dian.”* Januari.

Dewan Bahasa dan Pustaka (1996). "*Kamus Dewan*". Kuala Lumpur.

Eh Ah Meng (1995). "*Pedagogi Satu Pendekatan Bersepadu (edisi 2)*". Kuala Lumpur: Fajar Bakti.

Foziah Binti Ab.Rahman (1999). *Masalah Ponteng Sekolah Mempengaruhi Keruntuhan Akhlak Pelajar: Satu Kajian Di Sekolah Men. Keb. Kuala Tembeling, Jerantut Pahang*". Tesis Sarjana Muda Universiti Teknologi Malaysia: Tidak Diterbitkan.

Galloway,D (1985). "*School And Persistent Absentees.*" Pergamon Press: Great Britian.

Hamdan bin Mis (1999). "*Fenomena Ponteng Di Kalangan Pelajar Sekolah Menengah Teknik Alor Gajah*". Tesis B,Ed. Fakulti Pendidikan Universiti Teknologi Malaysia. Latihan Ilmiah yang tidak diterbitkan.